

Ensemble La Floridiana Va ser fundat per la clavecinista i organista Nicoleta Paraschivescu amb la vocació d'investigar els nombrosos manuscrits musicals d'obres del segle XVIII fins aleshores desconegudes, que va rastrejar amb entusiasme i tenacitat en biblioteques i col·leccions privades, amb la finalitat de rescatar-les de l'oblit –de vegades superior als 250 anys!– i donar-les a conèixer al públic actual. D'aquesta manera el repertori habitual de la música antiga és susceptible d'ampliar-se amb noves i valuoses aportacions.

El centre de gravetat artístic de La Floridiana rau en la rica cultura musical napolitana, que va influir de manera continuada en tota la música europea del segle XVIII. El nom que el conjunt ha adoptat procedeix de la vil·la Floridiana, una magnífica residència d'estiu que el rei Ferran IV havia fet construir en un turó amb vistes sobre Nàpols.

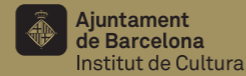
L'Ensemble La Floridiana reuneix joves músics que es dediquen amb entusiasme a la interpretació musical amb criteris històrics. En funció del repertori que interpreta, s'ajusta en formacions diferents.

El programa d'avui parteix d'una coproducció entre la Ràdio Suïssa DRS i el segell discogràfic Sony, amb la presència majoritària de primeres audicions mundials de l'alumna de Haydn: Marianna Martines (1744-1812).

Nicoleta Paraschivescu Nascuda a Sibiu (Transsilvània), va estudiar al Conservatori Gheorghe Dima de Cluj-Napoca, on es graduà. Continua els estudis a l'Schola Cantorum Basiliensis a Suïssa, on estudià orgue amb Jean-Claude Zehnder i clavicèmbal amb Andrea Marcon. Estudis de postgrau la portaren a la Hochschule für Musik d'Stuttgart, on treballà amb Jon Laukvic.

Ha actuat per tot Europa com a organista i clavecinista. A més de fer-ho amb el seu conjunt L'Arcadia, treballa regularment amb altres conjunts i orquestres (Basel Sinfonietta, Collegium Musicum Basel, Luzerner Symphonieorchester, etc.). També ha enregistrat per a la Ràdio Suïssa DRS, així com per a RTBFMusiQ3, a Bèlgica. El 2006 va registrar música de J. S. Bach i de compositors italians en l'històric orgue König (1727) de la basílica d'Steinfeld. En col·laboració amb la Ràdio Suïssa i amb el segell discogràfic Audite, el 2008 va registrar el CD *Música d'orgue de la multiètnica Transsilvània* en l'històric orgue Walcker de l'Stadtkirche de Winterthur. És organista titular de l'orgue Kern de l'església de St. Theodor de Basilea i professora d'orgue a l'Acadèmia de Música d'aquesta mateixa ciutat.

Amb la col·laboració de:

Núria Rial, soprano

Ensemble La Floridiana

Nicoleta Paraschivescu, directora

DILLUNS, 3 DE MARÇ DE 2014, 20.30 h

Sala de Concerts

Programa

I

Marianna Martines (1744-1812)

Obertura en Do (1770)

per a vents, cordes i baix continu

Allegro con spirito – Andante ma non troppo – Allegro spiritoso

12'

Il primo amore (1778)

cantata per a soprano, vents, cordes i baix continu

Recitativo – Aria – Recitativo – Aria

12'

Concert per a clavicèmbal en Mi major (1766)

per a clavicèmbal solista i cordes

Allegro – Adagio – Allegro

18'

II

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)

Ruhe sanft mein holdes Leben (ària de l'òpera *Zaide*)

per a soprano, oboè i fagot solistes i cordes, KV 336b

6'

Sonata Fa major, KV 13

per a clavicèmbal, violí i violoncel (Londres, 1764)

Allegro – Andante – Menuetto I & II

13'

Marianna Martines

De Scelta d'Arie composte per suo diletto da Marianna Martines (1767)

“*Berenice, ah che fai?*”

ària per a soprano, vents, cordes i baix continu

Recitativo – Aria – Recitativo – Aria

13'

Ensemble La Floridiana

Nicoleta Paraschivescu, clavicèmbal i directora

Nicholas A. Robinson, violí

Fabio Ravasi, violí

Gianni de Rosa, viola

Marco Testori, violoncel

Marco Lo Cicero, violone

Sarah Giger, traverso i viola

Renate Sudhaus, flauta

Tomas Meraner, **Philipp Wagner**, oboès

Olivier Picon, trompa

Ella Vala Ármannsdóttir, trompa

Rogério Gonçalves, fagot

Més que una exquisida diletant

Relegada a un simple esment en els llibres d'història com a alumna de Haydn, Marianna Martines (nascuda a Viena el 1744 amb el nom d'Anna Katharina Martínez) ha hagut d'esperar quasi dos-cents anys per sortir del pou de l'oblit on va caure després de morir el 1812. Era filla d'un militar espanyol carlista destinat a Nàpols que quan l'arxiduc Carles d'Àustria, pretendent a la corona d'Espanya, va ser nomenat emperador del Sacre Imperi Romanogermànic es va instal·lar a Viena com a mestre de cerimònies del nunci apostòlic.

Marianna va ser educada sota la supervisió de Pietro Metastasio, amic de la família i el més cèlebre llibretista d'òpera de l'època. De petita ja va cridar l'atenció de la cort per la bellesa de la seva veu i els seus dots al teclat. Haydn, Porpora, Bonno i Hasse van ser els seus mestres de cant, clavicèmbal i composició, faceta aquesta última per la qual el 1773 fou elegida membre de la prestigiosa Acadèmia Filharmònica de Bolonya.

Va compondre unes dues-centes obres –música sacra, oratoris, cantates seculars, àries italianes, sonates i concerts–, de les quals només es conserven una setantena. Testimonis de l'època donen fe de la qualitat de la seva música interpretada als salons, com el que ella mateixa regentava i que era freqüentat per Haydn, Mozart, amb qui tocava les seves sonates a quatre mans, i Beethoven, que la qualificà com “*una exquisida diletant*”.

Més que una diletant, la música de Marianna Martines és d'estil galant, però no superficial, està ben escrita, és equilibrada, refrescant, enèrgica i amb tocs d'originalitat.

L'*Obertura en Do* que obre el programa és una obra típica del seu estil, curulla de lirisme, harmonia senzilla i virtuosisme sense pretensions. El *Concert per a clavicèmbal*, refrescant i optimista, és un dels primers dels dotze que va escriure i dels quals només es conserven quatre. Les seves partitures vocals mostren predilecció pels passatges de *coloratura*, salts intervàlics i trinats que palesen un gran coneixement del cant. La cantata *Il primo amore*, amb text de Metastasio, n'és una mostra amb exigents passatges de refilets i una ària final amb una de les melodies més memorables de Martines. *Berenice, ah che fai?* forma part d'una col·lecció de vint-i-quatre àries per a soprano o tenor també amb text de Metastasio, aquí del seu llibret *Antigono*.

La tendra ària per a soprano “*Ruhe sanft, mein holdes Leben*” és la més coneguda de l'òpera *Zaide* de Mozart, que amb l'obra d'infantesa *Sonata en Fa major, KV 13* acompanyen la música de Marianna Martines.

Lourdes Morgades, periodista especialitzada en música

Proper concert

Grigory Sokolov, piano

DIJOUS, 06.03.14, 20.30 h

F. Chopin: *Sonata núm. 3, en Si menor, op. 58*

F. Chopin: *10 Masurques*

Textos

Il Primo Amore (1778)

Recitativo

Ah troppo è ver! Quell' amoroso ardore,
Che altrui scaldò la prima volta il seno,
Mai per età, mai non s'estingue appieno.
È un fuoco insidioso
Sotto il cenere ascoso. A suo talento
Sembra talor che possa
Trattarlo ognun, senza restarne offeso;
Ma se un'aura lo scuote, eccolo acceso.

Aria

Sol che un istante io miri
La bella mia nemica,
La dolce fiamma antica,
Sento svegliarmi in sen.
Ritorno a' miei sospiri,
D'amor per lei mi moro,
Il mio destino adoro
Negli occhi del mio ben.

Recitativo

Nè sol, quando la miro,
Ardo per Nice: ove mi volga, io trovo
Esca all'incendio mio. Là mi ricordo
Quando m'innamorò, qui mi sovviene
Come giurommi fede. Un luogo, oh Dio!
I suoi rigori, un mi riduce in mente
Le tenerezze sue: questo al pensiero
Tornar l'idea vivace
D'una guerra mi fa, quel d'una pace,
Che più? Le Ninfe istesse,
Che a vagheggiar per ingannarmi io torno,
Fan ch'io pensi al mio ben. Di Silvia o Clori
Talor le grazie ammiro; il crin, la fronte
Lodo talor: ma quante volte il labbro
Dice, questa è gentil, vezzosa è quella,
Nice, risponde il cor, Nice è più bella.

Aria

Bella fiamma del mio core,
Sol per te conobbi amore,
E te sola io voglio amar.
Non mi lagno del mio fato;
Dolce sorte è l'esser nato
Sol per Nice a sospirar.

El primer amor

Recitatiu

Ah és massa cert! Aquella ardor d'amor,
que per primer cop algú escalfà al pit,
mai el temps, mai no s'extingeix del tot.
És un foc insidiós,
sota la cendra amagada. A voltes
té el mèrit de semblar que el pugui
tractar tothom, sense romandre'n ofès;
però si una aura l'estremeix, ja s'encén.

Ària

Sols que un instant jo contempli
la meva bella enemiga,
la dolça flama antiga,
sento que em desperto.
Retorno als meus sospirs,
d'amor per ella moro,
el meu destí adoro
en els ulls del meu bé.

Recitatiu

Només de mirar-la,
em consumeixo per Nice: allà on vaig, trobo
sortida al meu arravatament. Allà recordo
quan em va enamorar, aquí em ve
com em va jurar fidelitat. Un lloc, Oh, Déu!
Els seus rigors, em porta a la ment
les seves tendreses: al pensament
torna la idea alegre
d'una guerra em fa, el d'una pau,
què més? Les mateixes nimfes
que torno a anhelar per enganyar-me
fan que pensi en el meu bé. De Sílvia o Cloris
a vegades n'admiro les gràcies; la cabellera, el front
a vegades una lloança: però quantes vegades el llavi
diu, aquesta és amable, aquella encantadora,
Nice, respon el cor, Nice és la més bella.

Ària

Bella flama del meu cor,
sols per tu he conegut l'amor,
i a tu sola et vull estimar.
No em lamento del meu destí;
dolça sort és ésser nat
sols per sospirar per Nice.

Ruhe sanft, mein holdes Leben (ària de Zaide)

Ruhe sanft, mein holdes Leben,
Schlafe, bis dein Glück erwacht;
Da, mein Bild will ich dir geben,
Schau, wie freundlich es dir lacht.

Ihr süssen Träume, wiegt ihn ein
Und lasset seinem Wunsch am Ende,
die wollust reichen Gegenstände
Zu reifer Wirklichkeit gedeihn.

Ruhe sanft, mein holdes Leben,
Schlafe, bis dein Glück erwacht;
Da mein Bild will ich dir geben,
Schau, wie freundlich es dir lacht.

Descansa en pau, dolça vida meva

Descansa en pau, dolça vida meva,
descansa fins que la teva felicitat et desvetlli;
ara, et vull donar el meu retrat,
mira amb quin amor et somriu.

Que els teus dolços somnis et bressolin
i que totes les coses plaents que imagina
en els seus somnis amorosos
finalment esdevinguin realitat.

Descansa en pau, dolça vida meva,
descansa fins que la teva felicitat et desvetlli;
ara, et vull donar el meu retrat,
mira amb quin amor et somriu.

Berenice, ah che fai? (1767)

Recitativo

Berenice, ah che fai? Muore il tuo bene,
Stupida, e tu non corri! ... Oh dio! vacilla
L'incerto passo; un gelido mi scuote
Insolito tremor tutte le vene,
E a gran pena il suo peso il piè sostiene.
Dove son? Qual confusa
Folla d'idee tutte funeste adombra
La mia ragion? Veggo Demetrio; il veggo
Che in atto di ferir ... Fermati; vivi:
D'Antigono io sarò. Del core ad onta
Volo a giurargli fe'; dirò, che l'amo;
Dirò ... Misera me, s'oscura il giorno!
Balena il ciel! L'hanno irritato i miei
Meditati spergiuri. Ahimè! Lasciate
Ch'io soccorra il mio ben, barbari Dei.
Voi m'impedite e intanto
Forse un colpo improvviso ...
Ah sarete contenti; eccolo ucciso.
Aspetta, anima bella: ombre compagne
A Lete andrem. Se non potei salvarti,
Potrò fedel ... Ma tu mi guardi, e parti!

Aria

Non partir, bell'idol mio;
Per quell'onda all'altra sponda
Voglio anch'io passar con te.
Voglio anch'io ...

Recitativo

Me infelice!
Che fingo? Che ragiono?
Dove rapita sono
Dal torrente crudel de' miei martiri?
Misera Berenice, ah tu deliri!

Aria

Perché, se tanti siete
Che delirar mi fate,
Perchè non m'uccidete,
Affanni del mio cor?
Crescete, oh Dio, crescete,
Fin che mi porga aita
Con togliermi di vita
L'eccesso del dolor.

Berenice, ah què fas?

Recitatu

Berenice, ah què fas? Mor el teu bé,
ximple, i tu no corres!... Oh Déu! titubeja
el pas incert; un fred glacial m'estremeix
tremolor insòlit de la meva sang,
i amb gran esforç el seu pes el peu sosté.
On són? Com una confusa
multitud d'idees, totes funestes, fa ombra
A la meva raó? Veig Demetri; el veig
que en el moment de ferir... Atura't; viu;
jo seré d'Antígon. Malgrat el cor
volo per jurar-li fidelitat; diré, que l'estimo;
diré... Miserable jo, s'enfosqueix el dia!
Llampegueja el cel! L'han irritat els meus
perjuris meditats. Pobre de mi! Deixeu
que jo socorri el meu bé, déus bàrbars.
Vosaltres m'ho impediú i mentrestant
potser un cop improvis...
Ah, estareu contents; ara és mort.
Espera, ànima bella: ombres companyes
oblidarem. Si no vaig poder salvar-te,
podré fidel... Però tu em mires i te'n vas!

Ària

No te'n vagis, bell idol meu;
per aquella onada a l'altra riba
jo també la vull passar amb tu.
Jo també vull...

Recitatu

Infeliç de mi!
Què fingeixo? Què raono?
On estic segrestada
pel torrent cruel dels meus martiris?
Miserable Berenice, ah, tu delires!

Ària

Per què, si sou tantes
que em feu delirar,
Per què no em mateu,
angoixes del meu cor?
Creixeu, oh Déu, creixeu,
fins que m'arribi l'ajut
de treure'm en vida
l'excés de dolor.

Núria Rial, soprano

Va estudiar cant i piano a la seva Catalunya natal i va ser membre de la classe de Kurt Widmer a l'Acadèmia de Música de Basilea del 1998 al 2002. El 2003 va ser guardonada amb el Premi de l'Helvetia Patria Jeunesse Stiftung per la Fundació Europea per a la Cultura, a Lucerna, pels seus èxits excepcionals com a cantant.

Ha actuat en els festivals de música més importants d'Europa i ha col·laborat amb directors com G. Antonini, A. Bernardini, F. Bonizzoni, P. Cao, L. Cummings, P. Goodwin, H. Griffiths, T. Hengelbrock, R. Jacobs, G. Leonhardt, T. Pinnock, A. Ros Marbà, així com amb conjunts notables, com Il Giardino Armonico, Les Musiciens du Louvre, Concerto Köln, Orquestra de Cambra de Basilea, Akademie für Alte Musik Berlin, Al Ayre Español, Orquesta Barroca de Sevilla, Hungarian Symphony Orchestra i Orquestra Simfònica de Basilea, entre d'altres.

Ha participat en importants produccions operístiques en prestigiosos teatres d'Europa: *Eliogabalo* de Cavalli (Eritea) al Théâtre de la Monnaie de Brussel·les amb René Jacobs, *L'Orfeo* de Monteverdi (Euridice) a l'Staatsoper Unter den Linden de Berlín amb René Jacobs i al Grand Théâtre de Ginebra amb Giovanni Antonini, *Die Zauberflöte* de Mozart (Pamina) al Teatre Carlo Felice de Gènova, etc.

Entre les seves darreres actuacions figuren *Judas Maccabaeus* al Festival Händel de Göttingen; concerts en els festivals d'Innsbruck i Bremen; *Missa Brevis, KV 259* de Mozart a Santiago de Compostel·la amb la presència del papa Benet XVI; *Messiah* de Händel amb la Bamberger Symphoniker; *Simfonia núm. 4* de Mahler a Basilea; *Matthäus-Passion* de Bach en gira per Suïssa; *Ainadamar* de Golijov (Nuria) al Teatro Real de Madrid, dirigit Peter Sellars, i concerts a Freiburg, Gstaad i al Festival de Schleswig-Holstein.

Entre els seus projectes futurs, hi figuren concerts amb el Concerto Köln a la Frauenkirche de Dresden, una gira europea amb L'Arpeggiata, un recital de lied al Festival de Schwetzingen, *La flauta màgica* (Pamina) a Budapest i Amsterdam amb la Budapest Festival Orchestra i Iván Fischer, i una sèrie de concerts barrocs a Munic, Boswil, Bremen (amb la Bremer Philharmoniker), Istanbul, Hamburg (amb l'NDR Orchester) i Anvers.